

**TSÜTOSTAATIKUMIDE
KÄITLEMISEL AVALDUV MÕJU
ÕDEDE TERVISELE JA VIISID
TERVISTSÄÄSTVAKS
KÄITUMISEKS**

TARTU TERVISHOIU KÕRGKOOI
LÕPUTÖÖ

AUTOR: KLAARIKA MEDVEDEVA

JUHENDAJA: MARI-LEEN VARENDI

UURIMISTÖÖ EESMÄRK

Kirjeldada tsütostaatikumide käitlemisest tulenevat mõju õdede tervisele ja võimalusi, kuidas käidelda tsütostaatikume tervistsäästvalt

UURIMISÜLESANDED

1. Kirjeldada tsütostaatikumidega töötamisest tulenevaid peamisi terviseprobleeme õendustöötajatel
2. Kirjeldada igapäevaselt tsütostaatikumidega kokkupuutuvate õendustöötajate võimalusi, kuidas hoida enda, kaastöötajate ja patsiendi lähedaste tervist ning vältida keskkonna reostust

UURIMISTÖÖ METOODIKA

Uurimistöõ on teoreetiline ja see koostati kirjanduse ülevaatenä Valim: aastatel 2002-2013 avaldatud artiklid, juhendid ja uurimused.

Allikate leidmiseks kasutati andmebaase:

EBSCO, PubMed, *Oxford Journals*, *GeorgiaState University Digital Archives*, Medline, *American Society of Health- System Pharmacists*, Google, *ScienceDirect*

KOKKUPUUTE VÕIMALUSED?

Tegevused, mille käigus õendustöötajad tsütostaatikumidega kokku puutuda võivad: transportimine, hoiustamine ravimite ettevalmistamine ja manustamine, patsiendi pesemine, uriiniproovi võtmine, voodipesu vahetus jne.

Uuring: 51% tsütostaatikum latekskinnastelt ja käsivartelt ning 28% otsaesiselt.

(Occupational dermal exposure to cyclophosphamide...Fransman jt 2004)

PINDADE SAASTUMINE

Uuring Itaalias: enim saastunud piirkonnad olid põrandad, ettevalmistuseks kasutatavad lauad, ukseingid ja ravimite äraviskamiseks ettenähtud konteinerid.

Uuringus selgus, et saastatust mõjutab töötajate poolne koristamise sagedus ja koristamise kvaliteet

(A case study: Surface contamination ...Acampora jt 2005).

KAITSEVAHENDITE KASUTAMINE

Hinnati isiklike kaitsevahendite kasutamist ja küsimustiku tulemused näitasid, et kõigest 60% õdedest kasutab isiklike kaitsevahenditena nii maski, latekskindaid, kaitseprille kui kaitsekitlit.

4%-l õdedest tunnistas, et käideldes kasvajakasvajastaseid ravimeid ei kasutata üldse isiklike kaitsevahendeid.

Koolituse tsüklite ettevalmistamise ja käitlemise osas oli saanud 90%-l õdesid

(How do nurses manage their occupational exposure to cytotoxic drugs?...Momeni jt 2013)

TERVISEMÕJUD? (1)

On viidud läbi uuringuid tsütostaatikumide kahjuliku mõju avaldumisest õendustöötajatele, kuid siiani ei saa kindlalt väita, et kahjulikud kõrvalmõjud on põhjustatud ainult keemiaravimitest!

Peame kasutama isikukaitsevahendeid ja viima riski miinimumini.

TERVISEMÕJUD? (2)

Tsütostaatikumide käitlemisega kaasneda võivad terviseprobleemid:

- naha ja silmade ärritus,
  - peavalu,
  - krooniline köha, kurguvalu,
  - juukse kadu,
  - peapööritus, tasakaalutuse tunne
  - iiveldus, uimasust,
  - allergilised reaktsioonid nahal,
  - probleemid viljakusega,
  - maksa kahjustus,
  - loote arengu anomaaliad,
  - kasvajad või DNA struktuuri kahjustus.
-

MIDA TEHA?

1. Õdede koolitused
  2. Patsiendiõpetus
  3. Isikukaitsevahendid
  4. Transport, säilitamine (pakendi info) jne
  5. Lahustamine, ettevalmistus ja manustamine osakonnas
  6. Jäätmekäitlus
-

Tänaan kuulamast!

